

MEĐUNARODNI RAČUNOVODSTVENI STANDARD 21

Učinci promjena tečaja stranih valuta

Cilj

1. Subjekt može poduzimati inozemne aktivnosti na dva načina. Može imati transakcije u stranim valutama ili može imati inozemno poslovanje. Nadalje, subjekt može prezentirati svoje financijske izvještaje u stranoj valuti. Cilj ovog Standarda je propisati kako uključiti transakcije u stranoj valuti i inozemno poslovanje u financijske izvještaje subjekta i kako prevesti financijske izvještaje u valutu objavljivanja.
2. Osnovna su pitanja koji tečaj strane(ih) valute(a) koristiti i kako prikazati učinke promjena tečaja stranih valuta u financijskim izvještajima.

Djelokrug

3. **Ovaj se Standard primjenjuje:**
 - a) **kod računovodstvenog tretmana transakcija i stanja u stranim valutama, osim kod onih derivativnih transakcija i stanja koji su u opsegu MRS-a 39 - *Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje*,**
 - b) **kod svođenja rezultata i financijskog položaja inozemnog poslovanja koji su uključeni u financijske izvještaje subjekta konsolidacijom, razmjernom konsolidacijom ili metodom udjela, i**
 - c) **kod svođenja rezultata poslovanja i financijskog položaja subjekta u valutu objavljivanja.**
4. MRS 39 primjenjuje se na većinu derivativa stranih valuta te su stoga isti isključeni iz djelokruga ovog Standarda. Međutim, oni derivativi stranih valuta koji nisu u opsegu MRS-a 39 (primjerice, određeni derivativi stranih valuta koji su ugrađeni u druge ugovore) spadaju u djelokrug ovog Standarda. Nadalje, ovaj se Standard primjenjuje ako subjekt prevodi iznose koji se odnose na derivative iz svoje funkcijske valute u valutu objavljivanja.
5. Ovaj se Standard ne primjenjuje na računovodstvo zaštite stavki u stranoj valuti, uključujući zaštitu neto ulaganja u inozemno poslovanje. MRS 39 propisuje računovodstvo zaštite.
6. Ovaj se Standard primjenjuje na objavljivanje financijskih izvještaja subjekta u stranoj valuti i navodi zahtjeve za opis rezultirajućih financijskih izvještaja kao izvještaja koji su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Za svođenje financijskih informacija u stranu valutu koja ne udovoljava ovim zahtjevima, ovaj Standard navodi informacije koje u tom slučaju trebaju biti objavljene.
7. Ovaj se Standard ne primjenjuje na prezentiranje novčanih tokova koji proizlaze iz transakcija u stranim valutama, niti na svođenje novčanih tokova inozemnog poslovanja (vidi MRS 7 - *Izvještaj o novčanim tokovima*).

Definicije

8. U ovom su Standardu upotrijebljeni sljedeći izrazi s točno određenim značenjem:

Zaključni tečaj je spot tečaj na datum izvještaja o financijskom položaju.

Tečajna razlika je razlika koja proizlazi iz svođenja određenog broja jedinica jedne valute u drugu po različitim tečajevima.

Tečaj svođenja je odnos razmjene dviju valuta.

Fer vrijednost je iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obveza podmiriti između informiranih i nepovezanih stranaka koje su voljne obaviti transakciju.

Strana valuta je valuta koja nije funkcijska valuta subjekta.

Inozemno poslovanje je ovisni subjekt, pridruženi subjekt, zajednički pothvat ili podružnica izvještajnog subjekta čije je poslovanje utemeljeno ili se njime upravlja u zemlji ili valuti koja nije zemlja ili valuta izvještajnog subjekta.

Funkcijska valuta je valuta primarnog ekonomskog okruženja u kojem subjekt posluje.

Grupa je matični subjekt i svi njegovi ovisni subjekti.

Monetarne stavke su jedinice valute u posjedu i imovina i obveze koje će biti primljene ili plaćene u fiksnom ili utvrdivom broju jedinica valute.

Neto ulaganje u inozemno poslovanje je iznos udjela izvještajnog subjekta u neto imovini tog poslovanja.

Valuta objavljivanja je valuta u kojoj su prezentirani financijski izvještaji.

Spot tečaj je tečaj koji se primjenjuje na isporuke koje se odmah odvijaju.

Objašnjenje definicija

Funkcijska valuta

9. Primarno ekonomsko okruženje u kojem subjekt posluje je obično okruženje u kojem taj subjekt primarno generira i troši novac. Kod određivanja svoje funkcijske valute, subjekt razmatra sljedeće faktore:
- a) valutu:
 - i. koja uglavnom utječe na prodajnu cijenu roba i usluga (ova će valuta uglavnom biti valuta u kojoj je cijena roba i usluga izražena i u kojoj se iste podmiruju), i
 - ii. zemlje čije kompetitivne snage i regulativa obično određuju prodajnu cijenu dobara i usluga;
 - b) valutu koja najviše utječe na troškove rada, materijalne i ostale troškove ponude dobara i usluga (ta će valuta uglavnom biti valuta u kojoj su takvi troškovi denominirani i u kojoj se podmiruju).

10. Sljedeći faktori mogu također potvrditi funkcionalnu valutu subjekta:
 - a) valuta u kojoj su nastala sredstva od financijskih aktivnosti (npr. izdavanje dužničkih i vlasničkih instrumenata),
 - b) valuta u kojoj su obično izraženi primici od poslovnih aktivnosti.
11. Sljedeći dodatni faktori također se uzimaju u obzir pri utvrđivanju funkcijske valute inozemnog poslovanja te utvrđivanju je li funkcijska valuta ista kao valuta izvještajnog subjekta (u ovom kontekstu, izvještajni subjekt je subjekt koji obavlja inozemno poslovanje putem podružnice, poslovnice, pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata):
 - a) obavljaju li se aktivnosti inozemnog poslovanja kao proširenje poslovanja izvještajnog subjekta, radije nego sa značajnim stupnjem autonomije. Kao primjer prvoga navodimo situaciju u kojoj se inozemno poslovanje sastoji isključivo od prodaje dobara uvezenih od izvještajnog subjekta i utržak se doznava izvještajnom subjektu. Kao primjer drugoga navodimo situaciju u kojoj se inozemnim poslovanjem akumuliraju novac i ostale monetarne stavke, nastaju troškovi, generira prihod i dogovaraju zajmovi, suštinski sve u lokalnoj valuti subjekta;
 - b) predstavljaju li transakcije s izvještajnim subjektom visok ili nizak udjel unutar aktivnosti inozemnog poslovanja;
 - c) utječu li novčani tokovi od aktivnosti inozemnog poslovanja direktno na novčane tokove izvještajnog subjekta te mogu li isti biti odmah doznačeni;
 - d) jesu li novčani tokovi od inozemnog poslovanja dostatni za pokriće postojećih i očekivanih redovnih dugovanja bez osiguranja sredstava od strane izvještajnog subjekta.
12. Ako su gornji pokazatelji pomiješani i funkcijska valuta nije jasno vidljiva, rukovodstvo na temelju vlastite prosudbe utvrđuje funkcionalnu valutu koja najvjerođostnije prikazuje ekonomske učinke relevantnih transakcija, događaja i uvjeta. U sklopu ovog pristupa rukovodstvo daje prednost primarnim pokazateljima iz točke 9, a tek zatim razmatra pokazatelje iz točke 10. i 11. koji su kreirani u svrhu osiguravanja dodatnih dokaza za utvrđivanje funkcijske valute subjekta.
13. Funkcijska valuta subjekta odražava pripadajuće transakcije, događaje i uvjete koji su za taj subjekt bitni. Sukladno tome, jednom kada se utvrdi, funkcijska valuta se ne mijenja osim ako ne postoje promjene unutar tih pripadajućih transakcija, događaja i uvjeta.
14. Ako funkcijska valuta predstavlja valutu hiperinflacijskog gospodarstva, financijski izvještaji subjekta ponovno se iskazuju u skladu s MRS-om 29 - *Financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim gospodarstvima*. Subjekt ne može izbjeći usklađivanje prema MRS-u 29 primjenom, na primjer, valute koja nije njegova funkcijska valuta kako je utvrđeno prema ovom Standardu, kao svoje funkcijske valute (poput funkcijske valute matičnog subjekta).

Neto ulaganje u inozemno poslovanje

15. Subjekt može imati monetarnu stavku koja je potraživanje ili obveza prema inozemnom subjektu. Stavka za koju podmirivanje nije niti planirano niti je vjerojatno da će nastati u predvidivoj budućnosti, u suštini je dio neto ulaganja subjekta u to

inozemno poslovanje i računovodstveno se tretira u skladu s točkama 32. i 33. Takve monetarne stavke mogu uključivati dugoročna potraživanja ili zajmove, ali ne uključuju potraživanja od kupaca ili obveze prema dobavljačima.

- 15A. Subjekt koji ima monetarnu stavku u obliku potraživanja ili obveze prema inozemnom poslovanju, opisanu u točki 15., može biti bilo koji ovisni subjekt u grupi. Primjerice, subjekt ima dva ovisna subjekta, A i B. Ovisni subjekt B inozemno je poslovanje. Ovisni subjekt A odobrava zajam ovisnom subjektu B. Potraživanja ovisnog subjekta A po odobrenim zajmovima ovisnom subjektu B, bila bi dio subjektovog ulaganja u ovisni subjekt B ako podmirivanje zajma nije planirano niti je vjerojatno da će se dogoditi u predvidivoj budućnosti. Ovo bi isto vrijedilo ako bi ovisni subjekt A i sam bio inozemno poslovanje.

Monetarne stavke

16. Osnovna odlika monetarne stavke je pravo na primitak (ili obveza na isporuku) fiksnog ili utvrdivog broja jedinica valute. Neki od primjera su: mirovine i ostala primanja zaposlenika koje se trebaju isplatiti u novcu, rezerviranja koja će biti podmirjena novcem, novčane dividende koje se priznaju kao obveze. Slično tome, ugovor o primitku (ili isporuci) promjenjivog broja vlastitih vlasničkih instrumenata subjekta ili promjenjivog iznosa imovine kod kojih fer vrijednost koja treba biti primljena (ili isporučena) odgovara fiksnom ili utvrdivom broju jedinica valute, je monetarna stavka. Suprotno tome, osnovna odlika nemonetarne stavke je nepostojanje prava na primitak (ili obveze na isporuku) fiksnog ili utvrdivog broja jedinica valute. Kao primjer navodimo: prijevremeno plaćeni iznosi za robu ili usluge (primjerice, prijevremeno plaćen najam), goodwill, nematerijalnu imovinu, zalihe, nekretnine, postrojenja i opremu te rezerviranja koja će se podmiriti isporukom nemonetarne imovine.

Sažetak pristupa kojeg propisuje ovaj Standard

17. Kod pripreme financijskih izvještaja, svaki subjekt (bilo da se radi o samostalnom subjektu, subjektu s inozemnim poslovanjem (poput matičnog subjekta) ili inozemnom poslovanju (poput podružnice ili poslovnice)) utvrđuje svoju funkcionalnu valutu u skladu s točkama 9.-14. Subjekt prevodi valutne stavke u svoju funkcionalnu valutu i izvještava o učincima takvog svodenja u skladu s točkama 20.-37. i 50.
18. Većina izvještajnih subjekata sastoji se od niza samostalnih subjekata (npr. grupa se sastoji od matičnog subjekta i jedne ili više podružnica). Različite vrste subjekata, bilo da su članice grupe ili ne, mogu imati ulaganja u povezane subjekte ili zajedničke pothvate te također mogu imati vlastite poslovnice. Važno je da je rezultat i financijska pozicija svakog pojedinog subjekta uključenog u izvještajni subjekt preveden u valutu u kojoj izvještajni subjekt prezentira svoje financijske izvještaje. Ovaj Standard dozvoljava da valuta objavljivanja koju koristi izvještajni subjekt bude bilo koja valuta (ili valute). Rezultati i financijska pozicija svakog pojedinog subjekta unutar izvještajnog subjekta čija se funkcijska valuta razlikuje od valute objavljivanja, svode se u skladu s točkama 38.-50.

19. Ovaj Standard također dozvoljava da samostalni subjekt koji priprema financijske izvještaje ili subjekt koji priprema odvojene financijske izvještaje u skladu s MRS-om 27 - *Konsolidirani i posebni financijski izvještaji* prezentira svoje financijske izvještaje u bilo kojoj valuti (ili valutama). Ako se valuta objavljivanja koju koristi subjekt razlikuje od njegove funkcijske valute, rezultati subjekta i njegova financijska pozicija također se svode u valutu objavljivanja, u skladu s točkama 38.-50.

Izveštavanje o transakcijama u stranoj valuti u funkcionalnoj valuti

Početno priznavanje

20. Transakcija u stranoj valuti je transakcija koja je denominirana ili zahtijeva podmi-
renje u stranoj valuti, uključujući transakcije koje nastaju kada subjekt:
- kupuje ili prodaje robu ili usluge čija je cijena denominirana u stranoj valuti,
 - uzima ili daje u zajam sredstva pri čemu su obveze ili potraživanja denomi-
nirani u stranoj valuti, ili
 - na drugi način stječe ili prodaje imovinu ili, formira ili podmiruje obveze, de-
nominirane u stranoj valuti.
21. **Kod početnog priznavanja, transakciju u stranoj valuti potrebno je evidentirati u funkcionalnoj valuti, primjenjujući na iznos u stranoj valuti spot tečaj između funkcionalne i strane valute važeći na datum transakcije.**
22. Datum transakcije je datum na koji transakcija prvi put udovoljava uvjetima prizna-
vanja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Često se, iz
praktičnih razloga, primjenjuje tečaj približan stvarnom tečaju na datum transakcije,
primjerice, može se primijeniti prosječni tjedni ili mjesečni tečaj za sve transakcije u
svakoj stranoj valuti koje nastanu tijekom tog razdoblja. Međutim, ako se tečajevi stran-
nih valuta značajno mijenjaju, primjena prosječnog tečaja za neko razdoblje nije pri-
kladna.

Izveštavanje na kraju svakog idućeg izvještajnog razdoblja

23. Na svaki datum izvještaja o financijskom položaju:
- monetarne stavke u stranoj valuti treba iskazati primjenom zaključnog
tečaja,
 - Nemonetarne stavke vrednovane po trošku nabave, izražene u stranoj va-
luti, treba iskazati primjenom tečaja strane valute na datum transakcije, i
 - nemonetarne stavke vrednovane po fer vrijednosti, izražene u stranoj va-
luti, treba iskazati primjenom tečaja strane valute važećeg na datum odre-
đivanja fer vrijednosti.
24. Knjigovodstvena vrijednost određene stavke određuje se u skladu s ostalim relevan-
tnim Standardima. Primjerice, nekretnine, postrojenja i oprema mogu se mjeriti po
fer vrijednosti ili po trošku nabave u skladu s MRS-om 16 - *Nekretnine, postrojenja
i oprema*. Neovisno od toga je li knjigovodstvena vrijednost određena na temelju

troška nabave ili fer vrijednosti, ako su utvrđeni iznosi izraženi u stranoj valuti, isti se iskazuju u funkcionalnoj valuti, u skladu s ovim Standardom.

25. Knjigovodstvena vrijednost pojedinih stavki određuje se uspoređivanjem dva ili više iznosa. Primjerice, knjigovodstvena vrijednost zaliha predstavlja iznos troška nabave ili neto utrživu vrijednost, u skladu s MRS-om 2 - *Zalihe*, ovisno o tome koji je iznos manji. Slično tome, u skladu s MRS-om 36 - *Umanjenje vrijednosti imovine*, knjigovodstvena vrijednost imovine za koju postoji dokaz o umanjenju vrijednosti predstavlja knjigovodstvenu vrijednost prije razmatranja mogućih gubitaka od umanjenja vrijednosti ili njezinu nadoknadivu vrijednost, ovisno o tome koji je iznos manji. Ako je takva stavka nemonetarna stavka i mjeri se u stranoj valuti, knjigovodstvena vrijednost određuje se usporedbom:
- troška nabave ili knjigovodstvene vrijednosti, ovisno o tome što je prikladnije, iskazanim po tečaju važećem na datum određivanja tog iznosa (tj. tečaja važećeg na datum transakcije za stavku koja se mjeri na temelju troška nabave), i
 - neto utržive vrijednosti ili nadoknadivog iznosa, ovisno o tome što je prikladnije, iskazanim po tečaju važećem na datum određivanja te vrijednosti (npr. zaključni tečaj na datum izvještaja o financijskom položaju).

Efekt ove usporedbe može biti priznavanje gubitka od umanjenja vrijednosti u funkcionalnoj valuti, ali nepriznavanje istog u stranoj valuti ili obrnuto.

26. Ako je raspoloživo nekoliko tečajeva, primjenjuje se tečaj po kojem bi se budući novčani tokovi od transakcije ili stanja mogle podmiriti da su ti novčani tokovi nastali na datum mjerenja. Ako trenutno ne postoji mogućnost razmjene određenih valuta, primjenjuje se prvi sljedeći tečaj po kojem bi razmjena mogla biti napravljena.

Priznavanje tečajnih razlika

27. Kao što je navedeno u točki 3, MRS 39 propisuje računovodstvo zaštite valutnih stavki. Primjena računovodstva zaštite zahtijeva da subjekt tretira određene tečajne razlike drugačije od tretmana tečajnih razlika kojeg propisuje ovaj Standard. Primjerice, MRS 39 zahtijeva da se tečajne razlike monetarnih stavki koje udovoljavaju definiciji instrumenata zaštite unutar zaštite novčanog toka početno priznaju u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti, pod uvjetom da je zaštita učinkovita.
28. **Tečajne razlike proizašle iz podmirivanja monetarnih stavki ili izvještavanja o monetarnim stavkama po tečajevima različitim od onih po kojima su bile početno priznate tijekom razdoblja ili prikazane u prošlim financijskim izvještajima, trebaju se priznati u dobit ili gubitak razdoblja u kojem nastaju, osim kako je opisano u točki 32.**
29. Ako monetarne stavke proizlaze iz transakcije u stranoj valuti i postoji promjena tečaja između datuma transakcije i datuma namire, dolazi do tečajne razlike. Ako je transakcija podmirena unutar istog računovodstvenog razdoblja kao razdoblje u kojem je nastala, sve tečajne razlike priznaju se u tom razdoblju. Međutim, ako je transakcija podmirena u narednom računovodstvenom razdoblju, tečajna razlika koja se priznaje u svakom razdoblju do datuma namire određuje se na temelju promjene tečaja tijekom svakog razdoblja.

30. **Ako je dobitak ili gubitak od nemonetarne stavke priznat direktno u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti, svaka komponenta promjene stranih valuta tog dobitka ili gubitka treba se priznati direktno u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti. Suprotno tome, ako je dobitak ili gubitak od nemonetarne stavke priznat u dobit ili gubitak, svaka komponenta promjene stranih valuta tog dobitka ili gubitka treba se priznati u dobiti i gubitka.**
31. Ostali Standardi zahtijevaju priznavanje određenih dobitaka i gubitka u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti. Primjerice, MRS 16 zahtijeva priznavanje određenih dobiti i gubitka koji proizlaze iz revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme direktno u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti. Ako se takva imovina mjeri u stranoj valuti, točka 23(c) ovog Standarda zahtijeva da se revalorizirani iznos iskaže primjenom tečaja na datum utvrđivanja vrijednosti, što rezultira tečajnom razlikom koja se također priznaje u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti.
32. **Tečajne razlike proizašle iz monetarne stavke koja čini dio neto ulaganja izvještajnog subjekta u inozemno poslovanje (vidi točku 15.) trebaju se priznati u dobit ili gubitak u odvojenim financijskim izvještajima izvještajnog subjekta ili pojedinačnim financijskim izvještajima inozemnog poslovanja, ovisno o tome što je prikladnije. U financijskim izvještajima koji uključuju inozemno poslovanje i izvještajni subjekt (npr. konsolidirani financijski izvještaji kada inozemno poslovanje predstavlja ovisni subjekt), takve tečajne razlike trebaju se početno priznati u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti i prenijeti iz kapitala u dobit ili gubitak kod prodaje neto ulaganja, u skladu s točkom 48.**
33. Ako monetarna stavka čini dio neto ulaganja izvještajnog subjekta u inozemno poslovanje i denominirana je u funkcionalnoj valuti izvještajnog subjekta, tečajna razlika nastaje u pojedinačnim financijskim izvještajima inozemnog poslovanja, u skladu s točkom 28. Ako je takva stavka denominirana u funkcionalnoj valuti inozemnog poslovanja, tečajna razlika nastaje u odvojenim financijskim izvještajima izvještajnog subjekta, u skladu s točkom 28. Ako je monetarna stavka koja čini dio neto ulaganja izvještajnog subjekta u inozemno poslovanje denominirana u valuti koja nije funkcijska valuta ni izvještajnog subjekta niti inozemnog poslovanja, tečajna razlika nastaje u pojedinačnim financijskim izvještajima inozemnog poslovanja i u odvojenim financijskim izvještajima izvještajnog subjekta, u skladu s točkom 28. Takve tečajne razlike priznaju se u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti u financijskim izvještajima koji uključuju inozemno poslovanje i izvještajni subjekt (tj. financijski izvještaji u kojima je inozemno poslovanje konsolidirano, razmjerno konsolidirano ili obračunano metodom udjela).
34. Ako subjekt vodi knjige i evidencije u valuti koja nije njegova funkcijska valuta, u vrijeme pripreme financijskih izvještaja svi iznosi trebaju se prevesti u funkcionalnu valutu, u skladu s točkama 20.-26. Time nastaju isti iznosi u funkcionalnoj valuti koji bi bili nastali da su stavke bile početno evidentirane u funkcionalnoj valuti. Primjerice, monetarne stavke prevode se u funkcionalnu valutu primjenom zaključnog tečaja, a nemonetarne stavke koje se mjere po trošku nabave prevode se primjenom tečaja važećeg na datum transakcije koja je rezultirala njihovim priznavanjem.

Promjena funkcijske valute

35. **Ako promijeni svoju funkcionalnu valutu, subjekt treba primijeniti procedure svođenja primjenjive na novu funkcionalnu valutu u razdobljima od datuma promjene.**
36. Kao što je navedeno u točki 13, funkcijska valuta subjekta odražava pripadajuće transakcije, događaje i uvjete koji su bitni za subjekt. Sukladno tome, kada se jednom odredi funkcijska valuta, ista se može promijeniti samo ako postoji promjena tih pripadajućih transakcija, događaja i uvjeta. Primjerice, promjena valute koja uglavnom utječe na prodajnu cijenu robe i usluga može uzrokovati promjenu funkcijske valute subjekta.
37. Učinak promjene funkcijske valute priznaje se u razdoblju nakon promjene valute. Drugim riječima, subjekt prevodi sve stavke u novu funkcionalnu valutu primjenom tečaja važećeg na datum promjene. Rezultirajući prevedeni iznosi nemonetarne imovine vode se po njihovom trošku nabave. Tečajne razlike proizašle iz svođenja inozemnog poslovanja prethodno priznate u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti, u skladu s točkama 32. i 39(c), ne prenose se iz kapitala u dobit ili gubitak do prodaje poslovanja.

Primjena valute objavljivanja koja nije funkcijska valuta

Svođenje u valutu objavljivanja

38. Subjekt može prezentirati svoje financijske izvještaje u bilo kojoj valuti (ili valuta-ma). Ako se valuta objavljivanja razlikuje od funkcijske valute subjekta, subjekt svodi svoje rezultate i financijsku poziciju u valutu objavljivanja. Primjerice, ako se unutar grupe nalaze samostalni subjekti koji koriste različite funkcijske valute, rezultati i financijska pozicija svakog subjekta izražava se u istoj zajedničkoj valuti za potrebe prezentiranja konsolidiranih financijskih izvještaja.
39. **Rezultati i financijski položaj subjekta čija funkcijska valuta nije valuta hiperinflacijskog gospodarstva trebaju se prevesti u različitu valutu objavljivanja primjenom sljedećih procedura:**
 - a) za svaki prezentirani izvještaj o financijskom položaju (tj. uključujući usporedne podatke) imovina i obveze trebaju se iskazati po zaključnom tečaju na datum toga izvještaja o financijskom položaju,
 - b) za svaki izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti ili odvojeno prezentirani dobit ili gubitak (tj. uključujući usporedne podatke) prihodi i rashodi trebaju se iskazati po tečajevima na datum transakcija, i
 - c) sve rezultirajuće tečajne razlike trebaju se priznati u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti.
40. Često se, iz praktičnih razloga, kod iskazivanja stavki prihoda i rashoda primjenjuje tečaj približan stvarnom tečaju na datum transakcije, primjerice, prosječni tečaj za razdoblje. Međutim, ako se tečajevi stranih valuta značajno mijenjaju, primjena prosječnog tečaja za razdoblje nije prikladna.

41. Tečajne razlike navedene u točki 39(c) proizlaze iz:
- svodenja prihoda i rashoda po tečajevima na datum transakcija i imovine i obveza po zaključnom tečaju. Takve tečajne razlike proizlaze iz stavki prihoda i rashoda priznatih u dobit ili gubitak kao i iz stavki priznatih direktno u kapital,
 - svodenja početne neto imovine po zaključnom tečaju koji se razlikuje od prethodnog zaključnog tečaja.
- Ove tečajne razlike ne priznaju se u dobit ili gubitak jer promjene tečaja imaju vrlo mali ili uopće nemaju direktan utjecaj na sadašnje i buduće novčane tokove iz poslovanja. Kumulativan iznos tečajnih razlika se prezentira kao odvojena komponenta kapitala do prodaje inozemnog poslovanja. Ako se tečajne razlike odnose na inozemno poslovanje koje se konsolidira, ali nije u potpunom vlasništvu subjekta, kumulativne tečajne razlike proizašle iz svodenja i povezane s nekontrolirajućim interesom raspoređuju se i priznaju kao dio manjinskog interesa u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju.
42. **Poslovni rezultati i financijski položaj subjekta čija funkcijska valuta predstavlja valutu hiperinflacijskog gospodarstva trebaju se prevesti u različitu valutu objavljivanja primjenom sljedećih procedura:**
- svi iznosi (tj. imovina, obveze, stavke kapitala, prihodi i rashodi, uključujući usporedne podatke) trebaju se prevesti po zaključnom tečaju na datum zadnjeg izvještaja o financijskom položaju, osim
 - ako su iznosi prevedeni u valutu ne-hiperinflacijskog gospodarstva, usporedni podaci trebaju biti podaci koji su prezentirani kao iznosi sadašnje godine u odnosnim financijskim izvještajima prethodne godine (tj. ne usklađuju se za naknadne promjene razine cijena ili naknadne promjene tečajeve).
43. Ako funkcijska valuta subjekta predstavlja valutu hiperinflacijskog gospodarstva, subjekt treba prepraviti svoje financijske izvještaje u skladu s MRS-om 29 - *Financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim gospodarstvima* prije primjenjivanja metode svodenja navedene u točki 42, osim usporednih iznosa koji se prevode u valutu ne-hiperinflacijskog gospodarstva (vidi točku 42(b)). Kada gospodarstvo prestane biti hiperinflacijsko i subjekt prestane iskazivati svoje financijske izvještaje u skladu s MRS-om 29, subjekt treba primijeniti kao povijesni trošak za svodenje u valutu objavljivanja iznose prepravljene s razinom cijena na datum kada je prestao prepravljati svoje financijske izvještaje.

Svodenje inozemnog poslovanja

44. Točke 45.-47., uz točke 38.-43., primjenjuju se kod svodenja rezultata i financijske pozicije inozemnog poslovanja u valutu objavljivanja kako bi se inozemno poslovanje moglo uključiti u financijske izvještaje izvještajnog subjekta konsolidacijom, razmjernom konsolidacijom ili metodom udjela.
45. Uključivanje financijskih izvještaja inozemnog poslovanja u financijske izvještaje izvještajnog subjekta slijedi uobičajene postupke konsolidiranja, kao što je eliminacija unutargrupnih stanja i unutargrupnih transakcija ovisnog subjekta (vidi MRS

27 - *Konsolidirani financijski izvještaji* i MRS 31 - *Udjeli u zajedničkim pothvatima*). Međutim, kratkoročna ili dugoročna unutargrupna monetarna imovina (ili obveza) kratkoročno ili dugoročno ne može se eliminirati s podudarnom unutargrupnom obvezom (ili imovinom) bez iskazivanja učinaka promjene tečaja u konsolidiranim financijskim izvještajima. To je zbog toga što monetarna stavka predstavlja obvezu konvertiranja jedne valute u drugu i izlaže izvještajni subjekt dobitku ili gubitku od promjene tečaja. Sukladno tome, u konsolidiranim financijskim izvještajima izvještajnog subjekta takva tečajna razlika se priznaje u dobit ili gubitak ili, ako proizlazi iz okolnosti opisanih u točki 32, ista se priznaje u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti i akumulira u zasebnu komponentu kapitala do prodaje inozemnog poslovanja.

46. Kada se financijski izvještaji inozemnog poslovanja izrađuju na različiti datum od izvještajnog subjekta, inozemni subjekt obično sastavlja dodatne izvještaje na isti datum na koji izvještajni subjekt izrađuje svoje financijske izvještaje. Kada to nije učinjeno, MRS 27 dozvoljava primjenu različitog datuma izvještavanja, uz uvjet da razlika nije veća od tri mjeseca i da su provedena usklađenja za sve učinke značajnih transakcija ili drugih događaja nastalih između različitih datuma. U tom slučaju, imovina i obveze inozemnog subjekta prevode se po tečaju važećem na datum izvještaja o financijskom položaju inozemnog subjekta. Usklađenja se provode za značajne promjene tečaja do datuma izvještaja o financijskom položaju izvještajnog subjekta, u skladu s MRS-om 27. Isti se pristup koristi kod primjene metode udjela za pridružene subjekte i zajedničke pothvate i kod primjene razmjerne konsolidacije na zajedničko ulaganje, u skladu s MRS-om 28 - *Ulaganja u pridružene subjekte* i MRS-om 31.
47. **Goodwill koji proizlazi iz stjecanja inozemnog poslovanja i sva usklađenja fer vrijednosti s knjigovodstvenom vrijednošću imovine i obveza proizašlih iz stjecanja inozemnog poslovanja, trebaju se tretirati kao imovina i obveze inozemnog subjekta. Slijedom navedenog, isti trebaju biti prikazani u funkcionalnoj valuti inozemnog subjekta i prevedeni po zaključnom tečaju, u skladu s točkama 39. i 42.**

Otuđenje ili djelomično otuđenje inozemnog dijela poslovanja

48. **Kod prodaje inozemnog poslovanja ukupan iznos tečajnih razlika povezanih sa tim inozemnim poslovanjem i priznatih u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti i akumuliranih u zasebnu komponentu kapitala, treba se prenijeti iz kapitala u dobit ili gubitak (kao reklasifikacijska usklada) u trenutku priznavanja dobiti ili gubitka od prodaje (v. MRS 1 - *Prezentiranje financijskih izvještaja* (revidiran 2007.).**
- 48.A Pored otuđenja cijelog udjela subjekta u inozemnom dijelu poslovanja, sljedeće se obračunava kao otuđenje, čak i ako subjekt zadrži udjel u bivšem ovisnom društvu, pridruženom društvu ili zajednički kontroliranom subjektu:
- a) gubitak kontrole nad ovisnim društvom koje uključuje inozemni dio poslovanja
 - b) gubitak značajnog utjecaja nad pridruženim društvom koje uključuje inozemni dio poslovanja i

- c) gubitak zajedničke kontrole nad zajednički kontroliranim subjektom koji uključuje inozemni dio poslovanja.
- 48.B Otudjenjem ovisnog društva koje uključuje inozemni dio poslovanja, ukupan iznos tečajnih razlika povezanih s inozemnim dijelom poslovanja koje su pripisane nekontrolirajućem interesu se prestaje priznavati, ali se ne preknjižuje u dobit ili gubitak.
- 48.C **Po djelomičnom otuđenju ovisnog društva koje uključuje inozemni dio poslovanja subjekt ponovno pripisuje razmjern udjel u ukupnom iznosu tečajnih razlika koje je priznao u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti nekontrolirajućem interesu u tom inozemnom dijelu poslovanja. Kod svakog drugog djelomičnog otuđenja inozemnog dijela poslovanja, subjekt preknjižuje u dobit ili gubitak samo razmjern udjel u ukupnom iznosu tečajnih razlika priznatom u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti.**
- 48.D Djelomično otuđenje udjela subjekta u inozemnom dijelu poslovanja je svako smanjenje vlasničkog udjela subjekta u inozemnom dijelu poslovanja, osim smanjenja iz točke 48.A koja se obračunavaju kao otuđenje.
- 49. Subjekt može otuđiti svoj udjel (u cijelosti ili djelomično) u inozemnom poslovanju prodajom, likvidacijom, povratom dioničkog kapitala ili ustupanjem cjelokupnog ili dijela tog poslovanja. Smanjenje knjigovodstvene vrijednosti ulaganja u inozemno poslovanje, ili zbog gubitaka koje ostvaruje inozemno poslovanje ili zbog priznatog umanjenja vrijednosti od strane ulagatelja, ne predstavlja djelomično otuđenje inozemnog poslovanja. Sukladno tome, niti jedan dio dobitaka ili gubitaka od tečajnih razlika priznatih u sklopu sveobuhvatne dobiti se ne prenosi u dobit ili gubitak u trenutku smanjenja knjigovodstvene vrijednosti.

Porezni učinci svih tečajnih razlika

- 50. Dobici i gubici od transakcija u stranoj valuti i tečajne razlike koje proizlaze iz svodenja poslovnih rezultata i financijske pozicije subjekta (uključujući inozemno poslovanje) u različitu valutu, može imati porezne učinke. MRS 12 - *Porez na dobit* primjenjuje se na te porezne učinke.

Objavljivanje

- 51. U točkama 53. i 55.-57. izraz „funkcijska valuta” odnosi se, u slučaju grupe, na funkcionalnu valutu matičnog subjekta.
- 52. Subjekt treba objaviti:
 - a) iznos tečajnih razlika priznatih u dobit ili gubitak, osim onih koje proizlaze iz financijskih instrumenata koji se vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, u skladu s MRS-om 39, i
 - b) neto tečajne razlike priznate u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti i akumulirane u odvojenoj komponenti kapitala te uskladu iznosa tečajnih razlika na početku i na kraju razdoblja.

53. Kada je valuta objavljivanja različita od funkcijske valute, ta se činjenica treba objaviti zajedno s objavom funkcijske valute i razlogom primjene različite valute objavljivanja.
54. Kada se promjeni funkcijska valuta izvještajnog subjekta ili značajnog inozemnog poslovanja, ta se činjenica i razlog promjene treba objaviti.
55. Ako subjekt prezentira svoje financijske izvještaje u valuti koja se razlikuje od njegove funkcijske valute, subjekt treba opisati financijske izvještaje kao izvještaje koji su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja samo ako isti udovoljavaju svim zahtjevima svakog relevantnog Standarda i svakog relevantnog Tumačenja tih Standarda, uključujući metodu svođenja navedenu u točkama 39. i 42.
56. Subjekt ponekad prezentira svoje financijske izvještaje ili druge financijske informacije u valuti koja nije njegova funkcijska valuta, bez udovoljavanja zahtjevima iz točke 55. Primjerice, subjekt može konvertirati u drugu valutu samo odabrane stavke iz svojih financijskih izvještaja. Ili, subjekt čija funkcijska valuta nije valuta hiperinflacijskog gospodarstva može konvertirati financijske izvještaje u drugu valutu svođenjem svih stavki po zadnjem zaključnom tečaju. Takva konverzija nije u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i objava navedena u točki 57. je obvezna.
57. Ako subjekt prikazuje svoje financijske izvještaje ili druge financijske informacije u valuti koja je različita od njegove funkcijske valute ili valute objavljivanja i zahtjevi iz točke 55 nisu zadovoljeni, subjekt treba:
 - a) jasno definirati informacije kao dodatne informacije kako bi se iste razlikovale od informacije koje su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja,
 - b) objaviti valutu u kojoj su dodatne informacije prikazane, i
 - c) objaviti funkcionalnu valutu subjekta i metodu svođenja primijenjenu kod određivanja dodatnih informacija.

Datum stupanja na snagu i prijelazne odredbe

58. Ovaj se Standard primjenjuje na godišnja razdoblja s koja počinju na dan ili poslije 1. siječnja 2005. godine. Potiče se ranija primjena. Ako subjekt primjenjuje ovaj Standard na razdoblja koja počinju prije 1. siječnja 2005. godine, tu činjenicu treba objaviti.
- 58A. *Neto ulaganje u inozemno poslovanje* (izmjene i dopune MRS-a 21), objavljene u prosincu 2005. godine, dodale su točku 15A. i izmijenile točku 33. Subjekt će primijeniti te izmjene i dopune za godišnja razdoblja koja počinju na ili poslije 1. siječnja 2006. godine. Potiče se ranija primjena.
59. Subjekt treba primjenjivati točku 47. na sva stjecanja inozemnih poslovanja nastala nakon početka razdoblja financijskog izvještavanja u kojem se ovaj Standard prvi put primjenjuje. Retroaktivna primjena točke 47. na ranija stjecanja inozemnih poslovanja je dozvoljena. Za stjecanje inozemnog poslovanja koje

se će se priznati u budućem razdoblju, ali je nastalo prije datuma prve primjene ovog Standarda, subjekt neće prepravljati podatke prethodnih godina i, sukladno tome, može, kada je to prikladno, tretirati goodwill i usklađenje fer vrijednosti koje proizlazi iz tog stjecanja inozemnog poslovanja kao imovinu i obveze subjekta radije nego kao imovinu i obveze inozemnog poslovanja. Stoga su taj goodwill i usklađenja fer vrijednosti ili već izraženi u funkcionalnoj valuti subjekta ili predstavljaju nemonetarne stavke u stranoj valuti koje se izvještavaju primjenom tečaja na datum stjecanja.

60. Sve ostale promjene proizašle iz primjene ovog Standarda trebaju se tretirati u skladu sa zahtjevima MRS-a 8 - *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreška.*
- 60.A MRS-om 1 (revidiran 2007. godine) su izmijenjeni izrazi koji se rabe u MSFI-jevima. Pored toga, njime se mijenjaju i nadopunjavaju točke 27., 30.-33., 37., 39., 41., 45., 48. i 52. Subjekt je dužan te izmjene i dopune primijeniti za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili poslije 1. siječnja 2009. godine. Ako subjekt primijeni MRS-1 (izmijenjen 2007.) na neko ranije razdoblje, dužan je te izmjene i dopune primijeniti i na to ranije razdoblje.
- 60.B MRS-om 27 (s izmjenama i dopunama Odbora za Međunarodne računovodstvene standarde iz 2008. godine) su dodane točke 48.A-48.D. Subjekt je te izmjene i dopune dužan primijeniti na godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. srpnja 2009. godine. Ako subjekt primijeni MRS 27 (s izmjenama i dopunama iz 2008. godine) na neko ranije razdoblje, dužan je te izmjene i dopune primijeniti i na to ranije razdoblje.

Povlačenje ostalih objava

61. Ovaj Standard zamjenjuje MRS 21 - *Učinci promjena tečaja stranih valuta* (izmijenjen 1993. godine).
62. Ovaj Standard zamjenjuje sljedeća Tumačenja Stalnog odbora za tumačenja:
- SIC-11 Strane valute - kapitalizacija gubitaka koja proizlazi iz značajne devalvacije valute,*
 - SIC-19 Izvještajna valuta - Mjerenje i prezentiranje financijskih izvještaja prema MRS-u 21 i MRS-u 29, i*
 - SIC- 30 Izvještajna valuta - Svođenje valute mjerenja u valutu objavljivanja.*